

07.02.2013

Kansallisen palveluväylän arkkitehtuurin suunnittelu

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut Kansallisen palveluväylän arkkitehtuurin suunnittelu –hankkeen sekä hankkeen työryhmän ja hankkeen ohjausryhmän.

Toimikausi

7.2.2013 - 31.12.2013

Hanke on asetettu vuoden 2013 loppuun, mutta hankkeen tavoitteena on saada lopputulokset valmiiksi kesäkuussa 2013.

Tausta

Valtiovarainministeriössä muodostettu julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuri on yhteisten ratkaisujen suunnittelua ja hyödyntämistä sekä yhteen-toimivuutta edistävä rakenne, jonka avulla koordinoidaan ja kehitetään julkisen hallinnon organisaatioiden keskinäistä ja eri järjestelmien välistä yhteentoimivuutta. Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuri koostuu joukosta yhteisiä arkkitehtuureja. Yhteisessä arkkitehtuurissa suunnitellaan ja toteutetaan ne ratkaisut, joita alueen toimijoiden kannattaa yhteisesti hyödyntää. Yksi yhteisistä arkkitehtuureista on Julkisen hallinnon yhteinen kokonaisarkkitehtuuri (JHKA,

https://www.yhteentoimivuus.fi/aihealue/Julkisen_hallinnon_yhteinen_kokonaisarkkitehtuuri)

Julkisen hallinnon yhteinen kokonaisarkkitehtuuri tulee sisältämään mm. viitearkkitehtuurien kuvauksia, joilla ohjataan tietyn rajatun ratkaisukokonaisuuden suunnittelua ja toteutusta julkisen hallinnon organisaatioissa halutunlaiseen yhtenäiseen toteutusrakenteeseen. Yksi näistä JHKA:n sisältämisistä viitearkkitehtuureista on Palveluväylän arkkitehtuuri.

Palveluväylän arkkitehtuurissa näkökulmaa laajennetaan kansalliselle tasolle siten, että suunniteltava ratkaisu mahdollistaa myös yritysten ja kolmannen sektorin toimijoiden liittymisen samaan väylään julkisen hallinnon kanssa.

Tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on suunnitella ja kuvata kokonaisarkkitehtuurimenetelmän mukaisesti palveluväyläratkaisu

231316 0.16

- joka muodostaa tiedonvälityskokonaisuuden, jossa eri toimintaympäristöjen palveluiden tarvitsema tieto on saatavilla avoimien rajapintojen yli kaikille tietoa tarvitseville palveluille ja kukin väylään liitetty palvelu hallitsee omia tietojaan sekä vastaa siitä, että muiden tarvitsemat tiedot ovat saatavissa välitysalustan kautta
- joka hyödyntää mahdollisimman hyvin jo olemassa olevat tiedonvälitysratkaisut
- jota käyttävät julkinen hallinto, yritykset sekä kolmas sektori toiminnassaan
- joka hyödyntää olemassa olevien palveluiden (kansalliset ja muut yhteisesti käytettävät) standardoituja rajapintoja
- joka mahdollistaa tarvittaessa yhteistyön ja tiedonvaihdon EU:n sisällä niiden valtioiden välillä, jotka käyttävät ja ovat sitoutuneet vastaavaan tiedonvälitysratkaisuun
- joka vastaa tiedonvaihdon osalta julkisen hallinnon toiminnalle asetettuja tietoturva vaatimuksia

Hankkeen tavoitteiden suhde strategisiin tavoitteisiin:

Palveluväylän arkkitehtuurin suunnittelu –hankkeen avulla tuetaan:

Hallitusohjelman tavoitteita:

- julkisen hallinnon palvelutoiminnan tuottavuuden ja tuloksellisuuden parantamisesta luomalla edellytykset toiminnassa tarvittavalle tiedonvälitykselle palveluprosessissa ja palveluprosessien välillä
- julkishallinnon tietojen yhteiskäytön lisäämisestä saattamalla julkisen hallinnon tietoaaineistot jatkokäytettäväksi
- yhtenäiseen kokonaisarkkitehtuurin perustuvien yhteisten tietoaalustojen hyödyntämisestä

Ehdotuksen julkisen hallinnon ICT –strategiaksi tavoitteita:

- tiedonvaihtoa kehittämällä nopeuttaa julkisen hallinnon palveluiden kehittämistä
- julkisen hallinnon tietojen hyödyntämiseksi tehokkaasti palveluissa ja asiointissa
- julkisen hallinnon yhteensopivan, kustannustehokkaan ja joustavan ICT –infrastruktuurin keskittämiseksi

Suomen ICT-klusteri 2015 -työryhmä tavoitteita:

- palveluväylän kehittämisellä kannustetaan yrityksiä innovaatiotoimintaan sekä edistetään toimintaympäristön muodostumista ja parannetaan yritysten innovaatiohalukkuutta
- tiedonvaihtoa kehittämällä mahdollistetaan, että julkinen hallinto voi tarjota kansalaisille aiempaa hyödyllisempiä palveluja sekä parantaa toimintansa tuottavuutta innovaatioiden avulla

Tavoitteita täsmennetään hankkeen ohjausryhmän asettamilla tavoitteilla hankkeen käynnistämisen yhteydessä.

Tehtävä

Hankkeen tehtävänä on suunnitella edellä kuvattujen tavoitteiden mukainen Palveluväylän viitearkkitehtuuri ja sitä tarkentavat ratkaisun kuvaukset.

Hankkeessa toteutettavassa arkkitehtuurisuunnittelussa:

- Kuvataan välitysalustaan perustuva palveluväylän viitearkkitehtuuri (toiminnallisen kokonaisuuden looginen kuvaus) kokonaisarkkitehtuurimenetelmän avulla. Loogisen viitearkkitehtuurin lisäksi hankkeessa otetaan kantaa myös viitearkkitehtuurissa tunnistettujen kehittämiskohteiden toteutusratkaisuihin siinä määrin kuin se on taroituksenmukaista.
- Hyödynnetään suunnittelussa olemassa olevien palveluiden kokonaisuus mahdollisimman hyvin ja tunnistetaan niihin mahdollisesti tarvittavat muutokset.
- Laaditaan suunnitelma tavoitetilan arkkitehtuurin mukaisen kansallisen palveluväylän toteuttamiseksi sekä arvioidaan muutoksen vaikutukset. Suunnitelmassa otetaan (mikäli taroituksenmukaista) kantaa myös toimijoihin, rooleihin sekä tarvittaviin hallinta- ja rahoitusmalleihin. Suunnitelman pohjalta hankkeen jälkeen käynnistetään kansallisen palveluväylän toteuttamiseksi vaadittavat yksittäiset kehittämistyöt.
- Kuvataan ja analysoidaan tiedonvaihdon nykytilan ratkaisut siinä laajuudessa, kuin se nykyisten ratkaisuiden hyödyntämisen ja kehitystyön jatkosuunnittelun sekä ratkaisun toteutuksen vaikutusten ja kustannusten ja hyötyjen arvioinnin kannalta on tarpeellista.

Hankkeen tehtävät on tarkemmin kuvattu hankesuunnitelmassa (Liite 1).

Hankkeessa suunniteltava palveluväylän arkkitehtuuri ei rajoitu vain tiedonsiirtoväylän suunnitteluun, vaan tarkoitus on suunnitella kokonaisuus, jolla ratkaistaan organisaatioiden välinen tietojen vaihto helpottaen siten palveluprosessien ja asiakaspalveluiden kehittämistä. Suunniteltava kokonaisuus sisältää mm. palveluväylän käsitemallin ja tietomallin, loogiset tietovarannot, ratkaisussa tarvittavat tietojärjestelmä- ja teknologiapalvelut sekä palveluväylän liittymät ja rajapinnat.

Suunniteltavalle kokonaisuudelle haetaan toiminnalliset tavoitteet tarkastelemalla aluksi sitä, minkä tyyppisiä palveluprosesseja ja asiakkaille tarjottavia palveluita väylä palvelisi. Väylää hyödyntäviin organisaatioiden yksittäisiin palveluprosesseihin ja asiakaspalveluihin ja niistä muodostuvaan kansalliseen kokonaisuuteen ei tässä hankkeessa kuitenkaan oteta kantaa.

Organisointi

Valtiovarainministeriön JulkICT-toiminto vastaa hankkeesta.
Hankkeen toteutuksesta vastaa hankkeelle nimettävä hankepäällikkö.

Hankkeelle perustetaan työtä ohjaamaan ohjausryhmä.

Arkkitehtuurin määrittelyä ja suunnittelua tukemaan perustetaan työryhmä hankkeeseen osallistuvien organisaatioiden asiantuntijoista. Varsinaisen suunnittelutyön tekee siihen hankittava konsultointiresurssi työryhmän ja hankepäällikön ohjauksessa.

Hanke raportoi julkisen hallinnon yhteisen kokonaisarkkitehtuurin arkkitehtuuriryhmänä toimivalle JUHTA:n kokonaisarkkitehtuuri-aostolle. Raportoinnista vastaa hankepäällikkö.

Hankkeen ja sen ryhmien kokoonpano:

Hankepäällikkönä ja työryhmän puheenjohtajana toimii neuvotteleva virkamies Jukka Uusitalo, valtiovarainministeriö. Hankepäällikön varahenkilönä toimii neuvotteleva virkamies Tommi Oikarinen, valtiovarainministeriö. Hankepäällikkö osallistuu ohjausryhmän kokouksiin.

Projektin toimittava konsultti organisoi oman toimitusprojektinsa. Toimittaja hankitaan hankkeen käynnistyessä.

Ohjausryhmän jäsenet:

Matti Franck, ICT-johtaja, Espoon kaupunki
 Marja Hamilo, asiantuntija, Teknologiateollisuus ry
 Outi Keski-Äijö, kehityspäällikkö, Tekes
 Antti Kivelä, johtaja, Sitra
 Kaija Martiskainen, järjestelmäpäällikkö, sisäasianministeriö
 Katri Raatikainen, johtaja, Eläketurvakeskus (EK:n nimeämä edustaja)
 Kari Miskala, ICT-kehityspäällikkö, Helsingin kaupunki
 Petteri Ohvo, kehittämispäällikkö, työ- ja elinkeinoministeriö
 Taru Rastas, viestintäneuvos, liikenne- ja viestintäministeriö
 Rasmus Roiha, toimitusjohtaja, Ohjelmistoyrittäjät ry
 Reijo Svento, toimitusjohtaja, FiCom ry
 Karri Vainio, erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto

Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii ICT-johtaja Timo Valli, valtiovarainministeriö. Ohjausryhmän varapuheenjohtajana toimii yksikön päällikkö Mikael Kiviniemi, valtiovarainministeriö. Valtiovarainministeriö nimeää ohjausryhmälle sihteerin.

Työryhmän jäsenet:

Sari Alanko, kehityspäällikkö, Eläketurvakeskus ETK
 Mari Fallström, palvelupäällikkö, Valtiokonttori/Valtion IT-palvelukeskus
 Marjaana Hirviniemi, pääsuunnittelija, Kela
 Aarne Hummelholm, teknillinen päällikkö, valtiovarainministeriö
 Mikko Huovila, kehittämispäällikkö, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
 Arto Issakainen, IT-asiantuntija, Helsingin kaupunki
 Juha Järvinen, erityisasiantuntija, Verohallinto
 Tommi Karttaavi, erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto
 Mats Lindstedt, projektipäällikkö, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy
 Päivi Pietarila, IT-arkkitehti, Aluehallintovirastojen tietohallintoyksikkö
 AHTI

Kimmo Pohjola, erikoissuunnittelija, Hallinnon tietotekniikkakeskus
HALTIK

Lasse Rantalainen, Itella Oyj

Jaana Siitari, pääarkkitehti, Kuntien Tiera Oy

Madis Tiik, vanhempi neuvonantaja, Sitra

Mikael Vakkari, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö

Tuija Kuusisto, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö

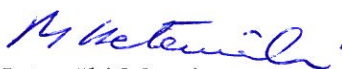
Työryhmä voi kuulla myös työryhmän ulkopuolisia asiantuntijoita.
Työryhmä valitsee sihteerin.

Valtiovarainministeriön JulkICT-toiminto voi täydentää tai muuttaa hankkeen ja sen ohjausryhmän sekä työryhmän organisointia ja perustaa uusia hankkeen alaisia ryhmiä mahdollisesti esiin tulevien tarpeiden mukaisesti.

Kustannukset ja rahoitus

Ohjausryhmä ja työryhmä työskentelevät virkatyönä. Ryhmien jäsenille ei makseta palkkiota. Kukin organisaatio vastaa edustajiensa matkakustannuksista. Ulkopuolisilta ostettavien palvelujen kustannukset maksetaan vuoden 2012 talousarvion momentille 28.90.20.3 (Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet (muu julkisen hallinnon tietohallintoyhteistyö), siirtomääräraha 3 v) myönnetystä määrärahasta. Mahdolliset arvonlisäveromenot kirjataan momentille 28.01.29 (Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot, arviomääräraha). Valtiovarainministeriö tekee hankinnoista erilliset päätökset.

Alivaltiosihteeri

Hetemäki Martti

Yksikön päällikkö

Jylhänkangas Riku

Liitteet

1) Hankesuunnitelma

Jakelu

Jäseniä nimenneet organisaatiot
Nimeämispyynnön saaneet organisaatiot
Ohjausryhmän jäsenet
Työryhmän jäsenet

Tiedoksi

Ministeriöt
Valtioneuvoston kanslia
Oikeuskanslerin virasto
Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta (JUHTA)

Kansallisen palveluväylän arkkitehtuurin suunnittelu -hanke

Hankesuunnitelma

Versio 1.0

5.2.2013

Valtiovarainministeriö		2 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

Sisällys

Sisällys	2
Dokumentin versiohistoria	3
1. Johdanto	4
1.1. Hankesuunnitelman tarkoitus	4
2. Hankkeen sisältö.....	4
2.1. Hankkeen kuvaus ja kohde.....	4
2.2. Hankkeen tavoitteet.....	5
2.3. Hankkeen tehtävät.....	6
2.4. Lopputulokset	7
2.5. Hankkeen omistaja	7
2.6. Sidosryhmät	7
2.7. Riippuvuudet ja sidokset	8
3. Toteutus.....	9
3.1. Läpiviennin yleiset periaatteet	9
3.2. Aikataulu ja vaiheistus	9
3.3. Vaiheet	10
4. Hankkeen organisointi.....	13
4.1. Hankkeeseen osallistuvat toimijat.....	13
4.2. Hankkeen hallinnollinen organisointi.....	14
4.3. Roolit, vastuut ja velvollisuudet	14
5. Resurssit.....	16
6. Riskit	16

Valtiovarainministeriö		3 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

Dokumentin versiohistoria

<i>Versio</i>	<i>Päiväys</i>	<i>Laatija</i>	<i>Muutoksen kuvaus</i>
V0.1	7.11.2012	TO	Ensimmäinen versio
V0.2	8.11.2012	TO	JU, MR, SK kommenteilla täydennetty versio
V0.3	9.11.2012	TO	JU lisäyksillä täydennetty versio
V0.35	9.11.2012	TO	Tarkennettu tavoitteita ja terminologiaa
V0.4	10.12.2012	JU	Konsultointituen hankinnan tarjouspyynnön liitteeksi muokattu versio
V1.0	5.2.2013	JU	Hankkeen käynnistämiseksi muokattu versio.

Valtiovarainministeriö		4 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

1. Johdanto

Tämä dokumentti kuvaa kansallisen palveluväylän¹ arkkitehtuurin suunnittelu –hankkeen toteutuksen hankkeen käynnistämistä varten.

Suunnittelun kohteena olevan palveluväylän tavoitteena on mahdollistaa entistä paremmin asiakaspalveluiden ja palveluprosessien kehittäminen palveluissa tarvittavan tiedonvaihdon mahdollistavan ratkaisukokonaisuuden avulla.

Nykyinen hajautettuihin asiakastietoihin, operatiivisiin järjestelmiin ja tietovarantoihin sekä erillisiin, sinänsä toimiviin integraatoratkaisuihin perustuva palvelujärjestelmä on rakennettu organisaatiokohtaisiin siiloihin, joka on johdanut rakenteeseen, jossa uusien organisaatorajojen ylittävien palveluprosessien kehittäminen on vaikeaa.

Hankkeen lähtökohtana on palveluväylän arkkitehtuurin suunnittelun avulla tuottaa riittävä informaatio tavoitteita tukevan toteutusvaihtoehdon tunnistamiseksi ja tavoitteen mukaisen kehitystyön käynnistämiseksi.

Arkkitehtuurityössä suunniteltavan ratkaisu tulee olla levitettävissä ja käytönotettavissa käyttäjän näkökulmasta mahdollisimman pienillä muutoksilla ja kustannuksilla.

Kohteena oleva arkkitehtuurin suunnittelutyö ja sen tuotokset muodostavat osan julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin sisällöstä.

1.1. Hankesuunnitelman tarkoitus

Tämän hankesuunnitelman tarkoitus on:

- esitellä palveluväylän arkkitehtuurin suunnittelu -hankkeen sisältö ja tarkoitus
- kuvata hankkeen päävaiheet ja keskeisimmät tehtävät sekä aikataulu
- kuvata alustavasti hankkeen lopputuotokset ja tulokset
- kuvata hankkeen keskeinen organisointi ja resurssit sekä
- hankkeen toteutukseen liittyvät riskit

Kansallisen palveluväylän suunnittelun toteuttaminen kuvataan tarkemmin suunnittelutyön toteuttavan toimittajan projektisuunnitelmassa.

2. Hankkeen sisältö

2.1. Hankkeen kuvaus ja kohde

Kansallisen palveluväylän arkkitehtuurin suunnittelu -hankkeessa määritellään kansallisen palvelutoiminnan tavoitteita ja palvelutoiminnassa tarvittavaa tiedonsiirtoa tukevan, yhdenmukaisiin ratkaisuihin perustuvan tiedonvälitysko-

¹ Tässä yhteydessä palveluväylällä ei tarkoiteta tuotetta vaan laajempaa palveluista ja eri rakenteista muodostuvaa kokonaisuutta jonka kautta kansalliset palvelut ovat hyödynnettävissä.

Valtiovarainministeriö		5 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

konaisuuden arkkitehtuuri. Hankkeessa analysoidaan myös tulevan kehitystyön suunnittelua varten olemassa olevien ratkaisuiden hyödynnettävyys toteutuksessa.

Arkkitehtuurin suunnittelun avulla on tarkoitus tuottaa riittävä informaatio palveluväylän kehittämisen käynnistämispäätöksen aikaan saamiseksi sekä ratkaisun toteutuksen tarkempaa suunnittelua varten.

2.2. Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on suunnitella ja kuvata kokonaisarkkitehtuurimenetelmän mukaisesti:

Palveluväyläratkaisu:

- joka muodostaa tiedonvälityskokonaisuuden, jossa eri toimintaympäristöjen palveluiden tarvitsema tieto on saatavilla avoimien rajapintojen yli kaikille tietoa tarvitseville palveluille ja kukin väylään liitetty palvelu hallitsee omia tietojaan sekä vastaa siitä, että muiden tarvitsemat tiedot ovat saatavissa välitysalustan kautta
- joka hyödyntää mahdollisimman hyvin olemassa oleviin tiedonvälitysratkaisuihin
- jota käyttävät julkinen hallinto, yritykset sekä kolmas sektori toiminnassaan
- joka hyödyntää olemassa olevien palveluiden (kansalliset ja muut yhteisesti käytettävät) standardoituja rajapintoja
- joka mahdollistaa tarvittaessa yhteistyön ja tiedonvaihdon EU:n sisällä niiden valtioiden välillä, jotka käyttävät ja ovat sitoutuneet vastaavaan tiedonvälitysratkaisuun
- joka vastaa tiedonvaihdon osalta julkisen hallinnon toiminnalle asetettuja tietoturvavaatimuksia

Hankkeen tavoitteiden suhde strategiaan tavoitteisiin:

Palveluväylän arkkitehtuurin suunnittelu –hankkeen avulla tuetaan:

Hallitusohjelman tavoitteita:

- julkisen hallinnon palvelutoiminnan tuottavuuden ja tuloksellisuuden parantamisesta luomalla edellytykset toiminnassa tarvittavalle tiedonvälitykselle palveluprosessissa ja palveluprosessien välillä
- julkishallinnon tietojen yhteiskäytön lisäämisestä saattamalla julkisen hallinnon tietoa-aineistot jatkokäytettäväksi
- yhtenäiseen kokonaisarkkitehtuurin perustuvien yhteisten tietotalustojen hyödyntämisestä

Ehdotuksen julkisen hallinnon ICT –strategiaksi tavoitteita:

- tiedonvaihtoa kehittämällä nopeuttaa julkisen hallinnon palveluiden kehittämistä

Valtiovarainministeriö		6 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

- julkisen hallinnon tietojen hyödyntämiseksi tehokkaasti palveluissa ja asioinnissa
- julkisen hallinnon yhteensopivan, kustannustehokkaan ja joustavan ICT –infrastruktuurin keskittämiseksi

Suomen ICT-klusteri 2015 -työryhmä tavoitteita:

- palveluväylän kehittämisellä kannustetaan yrityksiä innovaatiotoimintaan sekä edistetään toimintaympäristön muodostumista ja parannetaan yritysten innovaatiohalukkuutta
- tiedonvaihtoa kehittämällä mahdollistetaan, että julkinen hallinto voi tarjota kansalaisille aiempaa hyödyllisempiä palveluja sekä parantaa toimintansa tuottavuutta innovaatioiden avulla

Tavoitteita täsmennetään hankkeen ohjausryhmän asettamilla tavoitteilla hankkeen käynnistämisen yhteydessä.

2.3. Hankkeen tehtävät

Hankkeen tehtävänä on suunnitella edellä kuvattujen tavoitteiden mukainen Palveluväylän viitearkkitehtuuri ja sitä tarkentavat ratkaisun kuvaukset.

Hankkeessa toteutettavassa arkkitehtuurisuunnittelussa:

- Kuvataan välitysalustaan perustuva palveluväylän viitearkkitehtuuri (toiminnallisen kokonaisuuden looginen kuvaus) kokonaisarkkitehtuurimenetelmän avulla. Loogisen viitearkkitehtuurin lisäksi hankkeessa otetaan kantaa myös viitearkkitehtuurissa tunnistettujen kehittämiskohteiden toteutusratkaisuihin siinä määrin kuin se on tarkoituksenmukaista.
- Hyödynnetään suunnittelussa olemassa olevien palveluiden kokonaisuus mahdollisimman hyvin ja tunnistetaan niihin mahdollisesti tarvittavat muutokset.
- Laaditaan suunnitelma tavoitetilan arkkitehtuurin mukaisen kansallisen palveluväylän toteuttamiseksi sekä arvioidaan muutoksen vaikutukset. Suunnitelmassa otetaan (mikäli tarkoituksenmukaista) kantaa myös toimijoihin, rooleihin sekä tarvittaviin hallinta- ja rahoitusmalleihin. Suunnitelman pohjalta hankkeen jälkeen käynnistetään kansallisen palveluväylän toteuttamiseksi vaadittavat yksittäiset kehittämistyöt.
- Kuvataan ja analysoidaan tiedonvaihdon nykytilan ratkaisut siinä laajuudessa, kuin se nykyisten ratkaisuiden hyödyntämisen ja kehitystyön jatkosuunnittelun sekä ratkaisun toteutuksen vaikutusten ja kustannusten ja hyötyjen arvioinnin kannalta on tarpeellista.

Hankkeessa suunniteltava palveluväylän arkkitehtuuri ei rajoitu vain tiedon siirtoväylän suunnitteluun, vaan tarkoitus on suunnitella kokonaisuus, jolla ratkaistaan organisaatioiden välinen tietojen vaihto helpottaen siten palveluprosessien ja asiakaspalveluiden kehittämistä. Suunniteltava kokonaisuus sisältää mm. palveluväylän käsitemallin ja tietomallin, loogiset tietovarannot,

Valtiovarainministeriö		7 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

ratkaisussa tarvittavat tietojärjestelmä- ja teknologiapalvelut sekä palveluväylän liittymät ja rajapinnat.

Suunniteltavalle kokonaisuudelle haetaan toiminnalliset tavoitteet tarkastelemalla aluksi sitä, minkä tyyppisiä palveluprosesseja ja asiakkaille tarjottavia palveluita väylä palvelisi. Väylää hyödyntäviin organisaatioiden yksittäisiin palveluprosesseihin ja asiakaspalveluihin ja niistä muodostuvaan kansalliseen kokonaisuuteen ei tässä hankkeessa kuitenkaan oteta kantaa.

2.4. Lopputulokset

Hankkeen tuloksia ovat:

- Nykyisten tiedonvaihtoratkaisuiden kartoitus ja analyysi
- Kansallisen palveluväylän tavoitetilan viitearkkitehtuurin kuvaus
- Suunnitelma kansallisen palveluväylän tavoitetilan toteuttamiseksi
- Arvio valittuun arkkitehtuuriin perustuvan ratkaisun toteutuksen vaikutuksista sekä kustannuksista ja hyödyistä

2.5. Hankkeen omistaja

Hankkeen omistajana toimii valtiovarainministeriön JulkICT -toiminto, joka vastaa sen läpiviennistä.

2.6. Sidosryhmät

Tähän hankkeen toteutukseen liittyvät seuraavat sidosryhmät:

Sidosryhmä	Sidosryhmän rooli	Sidosryhmän tavoite / odotukset
valtionhallinnon integraattorit (kuten Haltik)	Nykyisten tiedonvälityspalveluiden tuottaja	Kytkeytyä/hyödyntää tavoitetilan ratkaisua
VK/VIP	Nykyisen valtionhallinnon yhteisen integraatiopalvelun (VIA) tarjoaja	Tarkennetaan työn käynnistämisen yhteydessä.
kunnat, kuntayhtymät, joilla on omia integraatoratkaisujaan	Nykyisten tiedonvälityspalveluiden tuottaja	Tarkennetaan työn käynnistämisen yhteydessä.
Kuntien ICT-palveluja tuottavat yritykset (mm. Kuntien Tiera Oy)	Kuntien tiedonvälityspalveluiden tuottaja	Tarkennetaan työn käynnistämisen yhteydessä.
valtionhallinnon organisaatiot	Nykyisten tiedonvälityspalveluiden käyttäjä	Tarkennetaan työn käynnistämisen yhteydessä.

Valtiovarainministeriö		8 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

Eläketurvakeskus, eläkeyhtiöt	Tietopalvelujen merkittävä käyttäjä ja tarjoaja	Tarkennetaan työn käynnistämisen yhteydessä.
KELA	Tietopalvelujen merkittävä käyttäjä ja tarjoaja	Tarkennetaan työn käynnistämisen yhteydessä.
yrietykset	Tietopalvelujen käyttäjä ja tarjoajakin	Tarkennetaan työn käynnistämisen yhteydessä.
EU-jäsenvaltiot	Osapuolia valtioiden rajat ylittävssä tiedonvaihdo-sa	Tiedonvälitys ja yhteentoimivuus EU-jäsenvaltioiden välillä.
Kansainvälinen yhteistyö (erityisesti Viro)	xRoad-palvelun kehittäjä	Tarkennetaan työn käynnistämisen yhteydessä.
EU-komissio ja erityisesti sen ISA-ohjelma	Suunnittelee komission ja jäsenvaltioiden välisen tiedonvaihdon ratkaisuja	Tiedonvälitys ja yhteentoimivuus EU-jäsenvaltioiden sekä komission välillä., yhteisten tai yhteentoimivien ratkaisujen aikaansaaminen

2.7. Riippuvuudet ja sidokset

Tähän hankkeeseen liittyvät seuraavat sidokset:

Sidos	Miten huomioidaan
Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuri	Hankkeessa luodaan julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin sisältöä. Hanke noudattaa yhteisessä kokonaisarkkitehtuurissa määriteltäjä periaatteita ja linjauksia.
Sähköisen asiakaspalvelun viitearkkitehtuuri	Kuvaa tavoitetilan tiedonvälityksen tarpeista asiakaspalvelun näkökulmasta.
VIA-palvelu	Olemassa oleva yhteinen integraatoratkaisu, jota hyödynnetään palvelun toteutuksessa
Perustietovarantojen viitearkkitehtuurin suunnitteluhanke (PerustA)	Hankkeiden tekemiset on koordinoitava keskenään. Viitearkkitehtuuri tulee sisältämään myös palveluväylän
TORI-hanke	Hankkeiden tekemiset on koordinoitava keskenään.
TUVE	Hankkeiden tekemiset on koordinoitava keskenään.
Avoimen datan ohjelma hankkeineen	Koordinoitava.

Valtiovarainministeriö		9 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

3. Toteutus

3.1. Läpiviennin yleiset periaatteet

Hankkeen läpiviennistä vastaa hankkeelle nimettävä hankepäällikkö ja hanketta ohjaa sille nimettävä ohjausryhmä.

Hankkeen aikana sen ohjausryhmä ja hankepäällikkö kokoontuvat säännöllisesti valvomaan hankkeen kulkua ja tekemään sitä koskevia päätöksiä.

Varsinaisen työn hankkeessa suorittaa siihen hankittava konsultointiresurssi, jonka työtä tukemaan valtiovarainministeriö asettaa hankkeeseen asiantuntijatyöryhmän.

3.2. Aikataulu ja vaiheistus

Hankkeen toteutus on jaettu seuraaviin vaiheisiin:

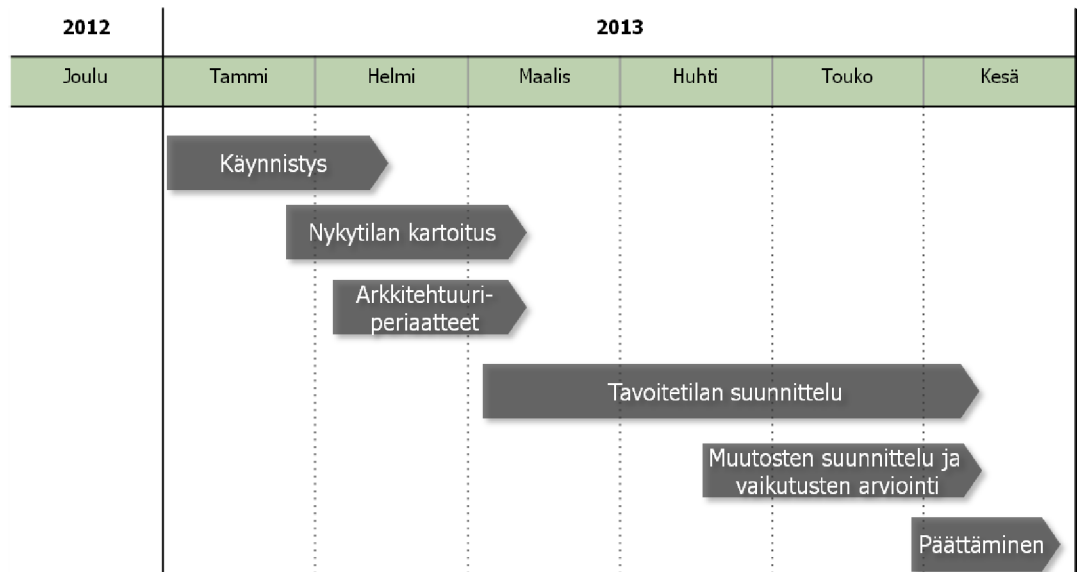
1. Hankkeen käynnistys
2. Nykytilan kartoitus ja analysointi
3. Arkkitehtuuriperiaatteiden määrittely
4. Tavoitetilan arkkitehtuurin suunnittelu
5. Muutosten suunnittelu ja vaikutusten arviointi
6. Hankkeen päättäminen

Hanke viedään läpi aikavälillä **1.1.2013 – 20.6.2013**

Valtiovarainministeriö asettaa hankkeen ja hankkeen toteutusta seurataan julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin ohjausryhmässä.

Hankkeen vaiheistus ja läpivienti on seuraava:

Valtiovarainministeriö		10 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

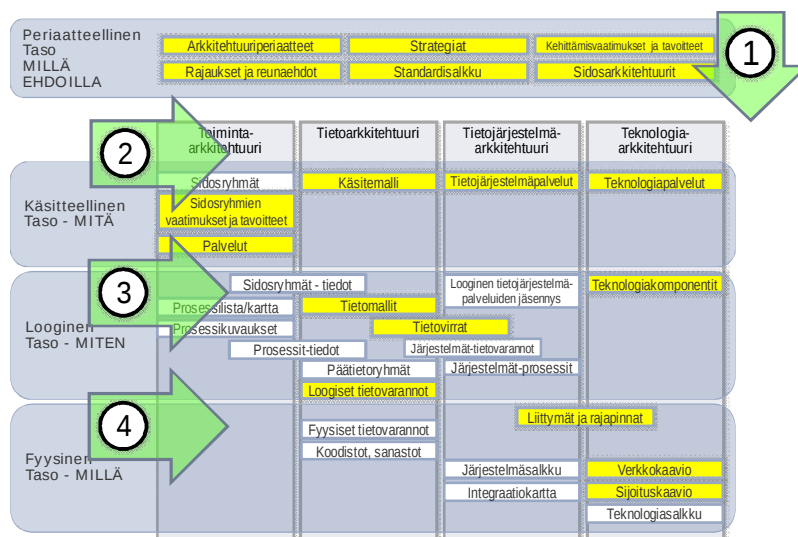
1. Hankkeen käynnistys: 1.1. – 15.2.2013
2. Nykytilan kartoitus ja analysointi: 28.1. – 8.3.2013
3. Arkkitehtuuriperiaatteiden määrittely: 4.2. – 8.3.2013
4. Tavoitetilan arkkitehtuurin suunnittelu: 4.3. – 7.6.2013
5. Muutosten suunnittelu ja vaikutusten arviointi: 22.4. – 7.6.2013
6. Hankkeen päättäminen: 30.5. – 20.6.2013

Yllä kuvattu aikataulu on karkea ja sitä tarkennetaan hankkeen käynnistämisen yhteydessä toimittajan projektisuunnitelmassa. Tarkennettu aikataulu hyväksytään hankkeen ohjausryhmässä.

3.3. Vaiheet

Alla on kuvattu hankkeeseen sisältyvien tehtäväkokonaisuuksien päävaiheet ja niiden keskeiset tehtävät. Esitettävät työvaiheet noudattelevat pääsääntöisesti aikataulugraafissa esitettyä vaiheistusta ja kuvaavat näiden työvaiheiden sisällön.

Arkkitehtuurin suunnittelu perustuu julkisen hallinnon suositukseen arkkitehtuurin suunnittelusta (JHS 179), joka luo yleisen viitekehyksen hankkeen arkkitehtuurikuvauksille.

Toteutuksessa käytettävän arkkitehtuurimenetelmän mukaisesti tavoitetilan arkkitehtuurin suunnittelu vaiheistetaan: 1) arkkitehtuurin periaatteellisen tason määrittelyyn, 2) käsitteellisen tason arkkitehtuurin suunnitteluun, 3) loogisen tason arkkitehtuurin suunnitteluun sekä 4) fyysisen tason arkkitehtuurin suunnitteluun. Kunkin tason osalta kuvataan työn tavoitteiden kannalta oleellinen informaatio (kuvassa alustava luonnos kuvauskohteista).

Nykytilan kuvauksen sisältö määritetään tarkemmin kyseisen vaiheen käynnistämisen yhteydessä.

3.3.1. Hankkeen käynnistäminen

Hankkeen käynnistysvaiheessa organisoidaan hankkeen ohjaus sekä hankitaan hankkeen toteutuksessa tarvittavat resurssit. Käynnistysvaiheessa tarkennetaan hankkeen tavoitteet ja määritellään kriteerit sen onnistumisen arvioinnille.

Vaiheeseen osallistuvat resurssit:

- Hankepäällikkö
- Hankkeen toteutuksen konsultointiresurssit
- Työryhmä
- Hankkeen ohjausryhmä

Vaiheessa syntyvät tuotokset:

- Hankesuunnitelma
- Toimittajan projektisuunnitelma
- Hankkeen riskienhallintasuunnitelma osana toimittajan projektisuunnitelmaa

3.3.2. Nykytilan kartoitus ja analysointi

Hankkeessa kartoitetaan hankkeen tavoitteen mukaisesti kehitettävän ratkaisun toteutuksessa hyödynnettävät olemassa olevat (kansalliset ja kansainväliset²) ja

² Tarkastelussa analysoidaan mm. Viron xRoad ratkaisumallin soveltuvuus Suomen toimintaympäristössä

Valtiovarainministeriö		12 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

suunnitellut tiedonvälitysratkaisut sekä analysoidaan niiden liitettävyyden kokonaisuuteen sekä ratkaisujen muutostarpeet.

Vaiheeseen osallistuvat resurssit:

- Hankepäällikkö
- Työryhmä
- Hankkeen toteutuksen konsultointiresurssit

Vaiheessa syntyvät tuotokset:

- Nykytilan kartoitus
- Analyysi olemassa olevien ratkaisuiden hyödyntämisestä toteutuksen osana sekä niiden mahdollisesta muutostarpeesta

3.3.3. Arkkitehtuuriperiaatteiden määrittely

Arkkitehtuurin suunnittelun perustaksi määritetään suunnittelua ohjaavat yhteiset arkkitehtuuriperiaatteet sekä kuvataan suunnittelu ohjaavat ja rajaavat periaatetason arkkitehtuurikuvaukset.

Vaiheeseen osallistuvat resurssit:

- Hankepäällikkö
- Työryhmä
- Hankkeen toteutuksen konsultointiresurssit

Vaiheessa syntyvät tuotokset:

- Palveluväylän suunnittelua ohjaavat arkkitehtuuriperiaatteet
- Kehitystä ohjaavat strategiat sekä muut kehittämisvaatimukset ja tavoitteet
- Suunnittelun lähtökohdat ja rajaukset
- Palveluväylän ja sen arkkitehtuurin suunnittelussa huomioitavat sidokset

3.3.4. Tavoitetilan arkkitehtuurin suunnittelu

Palveluväylän tavoitetilan viitearkkitehtuuri sekä mahdolliset sitä tarkentavat, toteutusratkaisuihin kantaa ottavat kehittämiskohteiden kohdearkkitehtuurit suunnitellaan kokonaisarkkitehtuurimenetelmän mukaisesti ja kuvataan hankkeessa valitut käsitteellisen-, loogisen- ja fyysisen tason kuvaukset sekä niiden väliset yhteydet.

Vaiheeseen osallistuvat resurssit:

- Hankepäällikkö
- Työryhmä
- Hankkeen toteutuksen konsultointiresurssit

Vaiheessa syntyvät tuotokset:

- Käsitteellisen tason arkkitehtuurikuvaukset

Valtiovarainministeriö		13 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

- Loogisen tason arkkitehtuurikuvaukset
- Fyysisen tason arkkitehtuurikuvaukset

3.3.5. Muutosten suunnittelu ja vaikutusten arviointi

Vaiheessa laaditaan muutossuunnitelma tavoitetilan arkkitehtuurin mukaisen kansallisen palveluväylän ratkaisun toteuttamiseksi sekä arvioidaan ratkaisun vaikutukset nykytilanteeseen verrattuna. Vaikutusten arvioinnissa arvioidaan myös muutoksen kustannuksia ja hyötyjä. Arviointi perustuu nykytilan kartoit-
tus- ja analysointivaiheessa tuotettuun informaatioon.

Vaiheeseen osallistuvat resurssit:

- Hankepäällikkö
- Työryhmä
- Hankkeen toteutuksen konsultointiresurssit

Vaiheessa syntyvät tuotokset:

- Muutossuunnitelma tavoitetilan arkkitehtuurin mukaisen kansallisen palveluväylän ratkaisun toteuttamiseksi
- Suunnitellun tavoitetilan toteutuksen vaikutusten arviointi, ml. kustan-
nusten ja hyötyjen arviointi
- Perusteltu arvio toteutusmahdollisuuksista ja - aikataulusta

3.3.6. Hankkeen päättäminen

Hankkeen päättämisvaiheessa hyväksytään hankkeen tuotokset ja sovitaan seu-
raavista jatkotoimenpiteistä. Vaiheessa hankepäällikkö arvioi hankkeen onnis-
tumisen sekä sulkee hankkeen hallinnollisesti.

Vaiheeseen osallistuvat resurssit:

- Hankepäällikkö
- Työryhmä
- Hankkeen ohjausryhmä
- Hankkeen toteutuksen konsultointiresurssit

Vaiheessa syntyvät tuotokset:

- Hankkeen loppuraportti

4. Hankkeen organisointi

4.1. Hankkeeseen osallistuvat toimijat

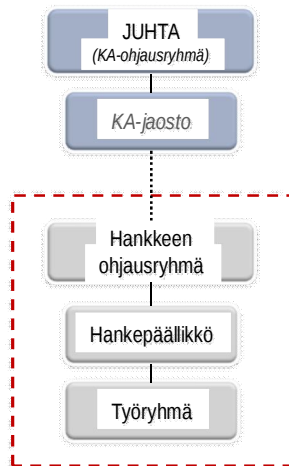
Kansallisen palveluväylän arkkitehtuurin suunnittelu –hanke on kansallinen
kehittämishanke, jonka toteutukseen osallistujat on pyritty kokoamaan keskei-
simmistä intressiryhmistä.

Valtiovarainministeriö		14 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

Hankkeeseen osallistuvat tahot on nimetty hankkeen ja sen ohjaus- ja työryhmien asettamispäätöksessä.

4.2. Hankkeen hallinnollinen organisointi

Seuraavassa kuvataan hankkeen hallinnollinen organisointi

Hankkeen organisointi:

Valtiovarainministeriön JulkICT-toiminto vastaa hankkeesta.

Hankkeelle perustetaan työtä ohjaamaan ohjausryhmä.

Hankkeen toteutuksesta vastaa hankkeelle nimettävä hankepäällikkö.

Arkkitehtuurin määrittelyä ja suunnittelua tukemaan perustetaan työryhmä hankkeeseen osallistuvien organisaatioiden asiantuntijoista. Varsinaisen suunnittelutyön tekee siihen hankittava konsultointiresurssi työryhmän ja hankepäällikön ohjauksessa.

Hanke raportoi julkisen hallinnon yhteisen kokonaisarkkitehtuurin arkkitehtuuriryhmänä toimivalle JUHTA:n kokonaisarkkitehtuurijaostolle. Raportoinnista vastaa hankepäällikkö

4.3. Roolit, vastuut ja velvollisuudet

Hankkeen osapuolten tehtävät ja vastuut ovat seuraavat:

Hankepäällikkö (VM)

- hankepäällikön tehtävät valtiovarainministeriön hankkeessa ml. hankkeen tulosten julkaiseminen ja loppuraportointi
- valtiovarainministeriön asettaman työryhmän puheenjohtajuus
- toimittajan projektin ohjaus

Valtiovarainministeriö		15 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

- osallistuminen hankkeen ohjausryhmän kokouksiin ja työn tilanteen esittely niissä
- hankkeen tilanteen ja tulosten esittely eri ohjaus- ja koordinoitiryhmissä

Projektin toimittava konsultti (projektipäällikkö ja toimittajan projektiryhmä)

- projektisuunnitelman laatiminen (osana toimittajan tarjousta)
- projektisuunnitelman tarkentaminen projektin alussa ja ylläpito projektin kuluessa
- syntyvien lopputulosten ja niiden sisällön tarkentaminen projektin alussa ja tarvittaessa projektin kuluessa
- toimittajan projektin toteutus ja johtaminen
- lähtöaineiston keruu asiantuntijatyöryhmän avustuksella
- käytännön järjestelyjen hoitaminen
- työpajojen valmistelu, organisointi, vetäminen ja läpivienti (fasilitointi)
- työpajojen tulosten dokumentointi
- nykytilan kuvauksen laatiminen
- arkkitehtuurin sisällön luonti (arkkitehtuuriratkaisujen etsiminen, kehittäminen ja suunnittelu)
- arkkitehtuurikuvausten laatiminen ja dokumentointi (välitulokset sekä katselmointipalautteen pohjalta päivitetty lopullinen versio)
- loppuraportin laatiminen toimittajan projektin työskentelystä

Hankkeen työryhmän jäsenet

- lähtöaineiston keruuseen osallistuminen
- vaatimusten asettaminen arkkitehtuurille
- työpajoihin osallistuminen
- arkkitehtuurisisällön luontiin osallistuminen
- arkkitehtuurin sisällön katselmointi ja hyväksyminen

Hankkeen ohjausryhmän jäsenet

- hankkeen ohjaaminen ottamalla kantaa ja linjaamalla suunniteltavan yhteisen kansallisen palveluväylän tavoitetilaa

Hankepäällikön, työryhmän jäsenten ja ohjausryhmän tehtäviä arkkitehtuurin suunnittelutyön toteuttavassa projektissa kuvataan tarkemmin toimittajan projektisuunnitelmassa.

Valtiovarainministeriö		16 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

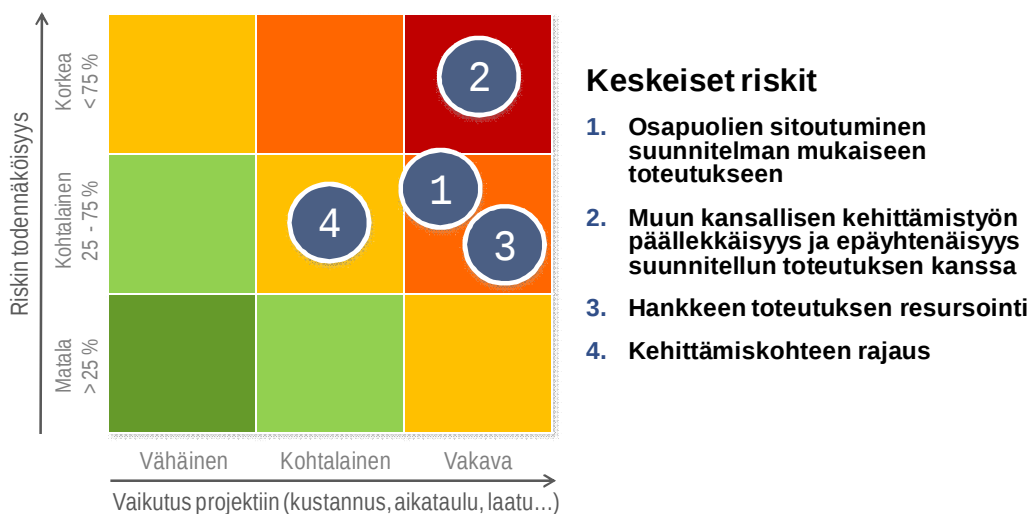
5. Resurssit

Hankkeen ohjausryhmän ja hankepäällikön sekä työryhmän työ tehdään virkautena. Valtiovarainministeriö maksaa pääkaupunkiseudun ulkopuolelta tulevien työryhmien jäsenten sekä kuulemien asiantuntijoiden matkustuskustannukset valtion matkustussäännön mukaisesti.

Hankkeen toteutuksen vaatimien asiantuntijapalveluiden hankinnasta vastaa valtiovarainministeriö.

6. Riskit

Hankkeen toteutukseen liittyvät keskeiset riskit ovat:

1. Osapuolien sitoutuminen suunnitelman mukaiseen toteutukseen

Toteutuksen suunniteltuja osapuolia ei saada sitoutumaan yhteiseen kehitystyöhön ja tavoitteena olevien hyötyjen näkökulmasta riittävässä laajuudessa. Yhteinen tavoitetti-la jää muodostumatta ja toteutus tehdään vain osittain.

- Todennäköisyys: 2
- Vaikutus: 3
- Riskin laukeamisen seuraukset:
 - o Ei saada tavoiteltuja hyötyjä jos kehittämistyötä ei saada käynnistettyä tai hyödyt saavutetaan vain osittain, mikäli kehittämistyö joudutaan rajaamaan vain osakokonaisuuteen suunnitellusta
- Riskiä ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja vastuut:
 - o kehittämisen kannalta keskeiset toimijat otetaan mukaan kehitystyöhön, VM
 - o yhteisessä kehitystyössä muodostetaan yhteisen tavoite ja tahtotila suunnitellun muutoksen toteuttamiseksi, Kaikki hankkeeseen toteutukseen osallistuvat tahot

Valtiovarainministeriö		17 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

- o kehitystyöhön osallistuvien toimijoiden vastuiden selkeä määrittely työn käynnistymisen yhteydessä, Hankkeen ohjaus

2. Muun kansallisen kehittämistyön päällekkäisyys ja epäyhtenäisyys suunnittelun toteutuksen kanssa

Hankkeen kanssa päällekkäin käynnistyvät kansalliset ja alueelliset / paikalliset kehittämishankkeet tekevät päällekkäistä ja tässä hankkeessa suunnitellun työn vastakkaisia toteutuksia.

- Todennäköisyys: 3
- Vaikutus: 3
- Riskin laukeamisen seuraukset:
 - o Yhteisen ratkaisun hyödyntäminen hankaloituu kun eri toteutukset perustuvat toisistaan poikkeaville määrittelyille
 - o Tehdään turhaa ja päällekkäistä kehitystyötä, joka kuluttaa kehitystyölle varattua budjettia
- Riskiä ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja vastuut:
 - o Tunnistetaan hankkeeseen vaikuttavat sidoshankkeet ja otetaan keskeiset niistä mukaan hankkeen toteutukseen ja ohjaukseen, Hankkeen ohjaus
 - o Tehdään hankkeen kehittämistyö avoimesti ja julkaistaan työn väliveriot muiden käyttöön viestinnän varmistamiseksi ja yhdenmukaisten toimintamallien edellytysten luomiseksi, Hankkeen ohjaus

3. Hankkeen toteutuksen resursointi

Hankkeen toteutukseen ei pystytä kohdentamaan riittävästi osaavaa henkilöstöä. Toteutukseen osallistuvat henkilöt eivät pysty käyttämään riittävästi aikaa arkkitehtuurin toteutukseen.

- Todennäköisyys: 2
- Vaikutus: 3
- Riskin laukeamisen seuraukset:
 - o Toteutuksen aikataulu viivästyy, kun työn ohjaukseen ja toteutuksen ei pystytä kohdentamaan riittävästi resursseja
 - o Toteutuksen laatu heikkenee ja työstä saatavat hyödyt vähentyvät, kun työn toteutus joudutaan tekemään heikompilaatuisena
- Riskiä ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja vastuut:
 - o Kohdennetaan hankkeen toteutuksen vaatimat resurssit ajoissa, VM
 - o Varataan hankkeen toteutuksen vaatimille resursseille riittävästi aikaa priorisoimalla työtehtäviä, VM

4. Kehittämiskohteen rajaus

Valtiovarainministeriö		18 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

Kehitystyötä ei pystytä rajaamaan riittävästi ja riittävän aikaisessa vaiheessa suhteessa työhön käytettävissä oleviin resursseihin. Työn tavoitteet ovat ylimitoitettut suhteessa realistisesti toteutettavaan kehityskohteeseen.

- Todennäköisyys: 2
- Vaikutus: 2
- Riskin laukeamisen seuraukset:
 - o Työ kohdentuu tavoitteiden kannalta epärelevantteihin kohteisiin jolloin kehitystyölle varattuja niukkoja resursseja käytetään tehottomasti
 - o Työlle asetetaan liian suuret tavoitteet joka syö kehitystyöhön osallistuvien motivaatiota ja alentaa työn toteutuksen onnistumismahdollisuuksia
- Riskiä ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja vastuut:
 - o Rajataan ja sovitaan yhteisesti kehitystyön käynnistymisen yhteydessä työn tavoitteet ja tehtävät tavoitteiden saavuttamiseksi, Hankkeen ohjaus
 - o Perustellaan kehitystyön tehtävien toteutuksen vaatimat resurssit ja tehdään realistinen arvio resurssien käyttötarpeesta koko hankkeen ajalle, Hankkeen ohjaus